

IGSMiE
PAN

Informacja o działaniach Zespołu doradczego ds. geologii i górnictwa przy Głównym Geologu Kraju

Autor: Krzysztof Galos

Afiliacja: Instytut Gospodarki

Surowcami Mineralnymi i Energią PAN

Posiedzenie Komitetu Zrównoważonej
Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN
Kraków, 3 lipca 2020

Przesłanki do powstania Zespołu doradczego ds. geologii i górnictwa

2 / 10

Zespół doradczy do spraw geologii i górnictwa został powołany Zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 września 2019 r. (Dz.U. M.Ś. poz. 52 z 2019 r.), na wniosek ówczesnego Głównego Geologa Kraju dr. Piotra Dziadzio. Inspiracją do powołania i działania zespołu były:

- Apel w sprawie podjęcia dyskusji o aktualnych problemach polskiej geologii i górnictwa, wystosowany w dniu 26 czerwca 2019 r. przez krajowe autorytety naukowe z zakresu geologii i górnictwa, oraz
- Stanowisko Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi Polskiej Akademii Nauk w sprawie postulowanych zmian w zakresie prowadzenia działalności geologicznej i górniczej w Polsce, przedstawione w dniu 10 października 2019 r.

Zakres zadań Zespołu doradczego wg Zarządzenia Ministra Środowiska

3 / 10

Do zakresu działania Zespołu należy przygotowywanie dla Głównego Geologa Kraju / Ministra Środowiska opinii, propozycji i wniosków dotyczących pięciu obszarów tematycznych:

Obszar I - Umiejscowienie geologii, gospodarowania górotworem i gospodarowania surowcami w strukturze administracji rządowej,

Obszar II - Dostosowanie przepisów prawa do obecnych i przyszłych potrzeb działalności geologicznej i górniczej;

Obszar III - Określenie, z wykorzystaniem sprawdzonych w praktyce wzorów zagranicznych, miejsca i roli państwowej służby geologicznej, mechanizmów jej finansowania oraz nadzoru nad wykonywaniem jej zadań;

Obszar IV - Spójne umiejscowienie kwestii z Obszarów I-III w ramowym dokumencie strategicznym - Polityce Surowcowej Państwa,

Obszar V - Uwzględnienie uwarunkowań międzynarodowych w zakresie kształtowania polityki surowcowej oraz działania na rzecz uwzględnienia obszaru geologii i górnictwa w przyszłej agendzie Programu Horyzont Europa

Obszar I – miejsce geologii w strukturze administracji rządowej

4 / 10

- Wstępnie postulowano docelowe umieszczenie obszaru geologii (czy szerzej: gospodarowania górotworem) w którymś z resortów gospodarczych, a docelowo jako osobnego urzędu ds. zarządzania górotworem (zasobem surowcowym) podległego Wicepremierowi ds. gospodarczych
- Obecnie wprowadzono nowelizację ustawy o działach administracji państwowej – geologia pozostaje w dziale środowisko w kompetencjach Ministra Środowiska, a dział gospodarka złożami kopalin pozostaje odrębnym działem w kompetencjach Ministra Aktywów Państwowych
- Gruntowna potencjalna przyszła zmiana w tym zakresie warunkowana jest wolą polityczną koalicji rządzącej
- W ramowych założeniach Kodeksu gospodarowania górotworem wciąż zakłada się utworzenie centralnego urzędu ds. gospodarowania górotworem

Obszar II – zmiana przepisów prawa geologicznego i górniczego

5 / 10

- Założono dwutorowość prac: bieżące zmiany istniejącego prawa geologicznego i górniczego, a równoległe prace koncepcyjne nad nowym Kodeksem gospodarowania górotworem
- Koncepcję i założenia nowego Kodeksu gospodarowania górotworem złożono na ręce Głównego Geologa Kraju w dniu 17 kwietnia 2020 r., na bazie propozycji Zespołu powołanego w 2017 r., wskazań Głównego Geologa Kraju, rekomendacji Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN oraz opinii niektórych firm górniczych
- Zaproponowano zakres, przedmiot i kluczowe zasady, nową siatkę definicji ustawowych z propozycjami definicji kluczowych, miejsce tego obszaru w zadaniach publicznych, a także szereg szczegółowych, podstawowych rekomendacji ustawowych
- Na podstawie tych założeń zaplecze legislacyjne Ministra Środowiska lub Rządowe Centrum Legislacyjne miałyby przygotować projekt Kodeksu, przy utrzymaniu roli doradczego Zespołu
- Równoległe zainicjowano prace nad propozycjami bieżących, pilnych korekt prawa geologicznego i górniczego (9 obszarów)

Obszar III – miejsce i rola państwowej służby geologicznej

6 / 10

- Postuluje się kontynuowanie realizacji zadań państwowej służby geologicznej przez Państwowy Instytut Geologiczny – PIB (przy pewnej reorganizacji podstaw i zasad jego funkcjonowania),
- Postuluje się także wprowadzenie Państwowej Rady Geologicznej jako organu nadzorującego merytorycznie działania PIG-PIB;
- Równolegle postuluje się całkowitą rezygnację z koncepcji Polskiej Agencji Geologicznej;
- W PIG-PIB następują stopniowe zmiany zarządzania, działania naprawcze (także pod względem finansów), wprowadzono nowy regulamin organizacyjny, prowadzi się prace nad długoterminową strategią działania, wzmocniono także nadzór Ministra nad PIG-PIB;
- Docelowy zakres zadań i kompetencji PIG-PIB powinien wynikać z zapisów Polityki Surowcowej Państwa oraz Kodeksu gospodarowania górotworem;
- Do Ministra Środowiska złożono projekt nowelizacji art. 162-163 Prawa geologicznego i górniczego z wprowadzeniem Państwowej Rady Geologicznej jako merytorycznego organu nadzorującego

- W pracach nad ostateczną wersją tego dokumentu postuluje się częściowe bazowanie na poprzednim projekcie Polityki Surowcowej Państwa z kwietnia 2019 r. (zwłaszcza jeśli chodzi o cele, przedmiot, diagnozę i ramowe kierunki działań), przy uzupełnieniu kierunków działań (cyfryzacja, współdziałanie ze spółkami Skarbu Państwa), uszczegółowieniu kierunków działań (wraz z ich harmonogramem i oszacowaniem kosztów), skorelowaniem z propozycjami z pozostałych Obszarów, zaproponowaniem mierników realizacji
- W lutym 2020 r. Główny Geolog Kraju zaproponował swoją wizję celów i działań szczegółowych przy utrzymaniu przedmiotu PSP (surowce mineralne, wody podziemne i ciepło Ziemi) oraz celu głównego PSP, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa surowcowego kraju
- PSP powinna określać zadania do realizacji w horyzoncie czasowym do 2025, 2030, 2040 i 2050 r.
- Nie jest jasne, na jakiej zasadzie miałyby nastąpić uszczegółowienie kierunków działań

- Zespół wskazał szereg niezbędnych korekt i uzupełnień tych założeń, w tym uzupełnienie proponowanych kierunków działań m.in. o kwestie związane z:
 - Pozyskiwaniem surowców ze źródeł wtórnych i odpadowych
 - Rozwijaniem gospodarki o obiegu zamkniętym
 - Zapewnianiem łańcuchów dostaw surowców strategicznych i krytycznych
 - Dochodami z działalności w górotworze
 - Edukacją geologiczną i surowcową
- W czerwcu 2020 r. Zespół przekazał Ministrowi Środowiska komplementarne stanowisko i opis niezbędnych w ocenie Zespołu działań w zakresie ostatecznego przygotowania Polityki Surowcowej Państwa (swego rodzaju mapę drogową działań w tym zakresie)

Obszar V – Uwzględnienie uwarunkowań międzynarodowych

9 / 10

- Zespół sformułował i przekazał opinię Zespołu nt. przyszłej agendy badawczej programów unijnych w obszarze geologii i górnictwa,
- Zespół podkreślił także, że o uwarunkowaniach międzynarodowych należy pamiętać przy dalszych pracach nad PSP. Chodzi w szczególności o:
 - Zielony Europejski Ład, tj. plan działań na rzecz zrównoważonej gospodarki UE
 - Współpracę z UNEP Resource Panel
 - Czynny udział krajowych podmiotów w KIC Raw Materials i innych inicjatywach międzynarodowych

Uwagi końcowe

10 / 10

- Tempo działań Zespołu w wymienionych wyżej pięciu Obszarach w niektórych przypadkach było znacznie wolniejsze niż zakładane w harmonogramie przygotowanym w październiku 2019 r.
- Wynikało to z przyczyn zewnętrznych, spośród których do najważniejszych należy zaliczyć dość długi proces formowania się nowego rządu (w powiązaniu ze zmianą ustawy o działach administracji rządowej)
- W dalszej kolejności wynikało to z trwającej wciąż epidemii koronawirusa
- W ostatnim czasie ma to także związek z zaprzestaniem pełnienia funkcji Głównego Geologa Kraju przez dr Piotra Dziadzio przy utrzymującym się wakacie na tym stanowisku
- Z drugiej strony obecny Minister Środowiska wstępnie zadeklarował utrzymanie działań doradczych Zespołu przy jego przekształceniu w organ doradczo-opiniotwórczy Ministra
- Tak więc jest prawdopodobne, a przynajmniej możliwe, że ciąg dalszy nastąpi...

Dziękuję za uwagę!

Krzysztof Galos

Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi
i Energią PAN